

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich například upravuje:

Přestupky, kde je vyžadován tzv. "SOUHLAS"

Ustanovení § 79 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich stanoví, že řízení o přestupku, o němž tak stanoví jiný zákon, **lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku** a pakliže takových osob je více, postačí souhlas pouze jedné z nich. Dle ust. § 7 odst. 7 zákona o některých přestupcích stanoví, že řízení o přestupku dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) nebo c) anebo odst. 2 písm. b) spáchaném mezi osobami blízkými anebo o přestupku podle odstavce 1 písm. a) nebo odst. 2 písm. a) **lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku**. Na základě výše uvedeného správní orgán postupem dle ust. § 39 odst. 1 správního řádu stanoví osobě přímo postižené spácháním přestupku lhůtu pro podání souhlasu se zahájením řízení o předmětném přestupku, která v souladu s ust. § 79 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich není kratší než 30 dnů. Bude-li ve lhůtě stanovené tímto usnesením osobou přímo postiženou spácháním přestupku dán souhlas se zahájením řízení o předmětném přestupku, správní orgán z moci úřední zahájí řízení o předmětném přestupku, přičemž dle ust. § 79 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich osoba přímo postižená spácháním přestupku může vzít tento souhlas kdykoliv zpět, a to až do doby vydání rozhodnutí o odvolání. Dle ustanovení § 79 odst. 4 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich zpět vzatý souhlas nelze dát znovu. Souhlas se zahájením řízení o předmětném přestupku může osoba přímo postižená spácháním přestupku ve lhůtě stanovené tímto usnesením učinit u příslušného správního orgánu, jakožto podání dle ust. § 37 správního řádu, tedy písemně nebo ústně do protokolu anebo v elektronické podobě /tzn. prostřednictvím datové schránky nebo e-mailem s uznávaným elektronickým podpisem/. **Pakliže osoba přímo postižená spácháním přestupku dá souhlas se zahájením řízení o přestupku, nemá postavení účastníka řízení o přestupku**. Podle ust. § 71 zák. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich osoba přímo postižená spácháním přestupku má v řízení, k jehož zahájení nebo pokračování dala souhlas, právo na vyrozumění o zahájení řízení, právo navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, právo na poskytnutí informací o řízení potřebných ke zpětvzetí souhlasu, právo vyjádřit v řízení své stanovisko, právo nahlížet do spisu, právo účastnit se ústního jednání a být přítomna při všech úkonech v řízení, právo vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům a právo na oznámení rozhodnutí. Právo odvolání proti rozhodnutí, kterým je obviněný uznán vinným nebo proti usnesení o zastavení řízení, jí však nepřísluší. **Nebude-li ve lhůtě stanovené tímto usnesením osobou přímo postiženou spácháním přestupku dán souhlas se zahájením řízení o předmětném přestupku, podle ust. § 76 odst. 4 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich správní orgán, aniž zahájí řízení, předmětnou věc usnesením odloží, neboť bez souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku nelze řízení o předmětném přestupku zahájit**.

Rozhodnutí o přestupku (§ 93 a 94)

Do nabytí právní moci rozhodnutí, kterým je obviněný uznán vinným, platí zásada **presumpce nevinny**. Ani doznání obviněného nezabavuje správní orgány povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu. Jedním z projevů presumpce nevinny je rovněž princip *in dubio pro reo*, tedy v případě pochybností musí správní orgán rozhodnout ve prospěch obviněného. Rozhodnutí, kterým je obviněný uznán vinným, je meritorním rozhodnutím ve smyslu § 67 odst. 1 správního řádu, jehož **náležitosti** jsou nad rámec správního řádu upraveny v § 93 zákona č. 250/2016 Sb. V řízení o přestupku platí zvláštní **lhůta pro vydání rozhodnutí 60 dnů** ode dne zahájení řízení. K této lhůtě se připočítávají doby podle § 71 odst. 3 písm. a) a b) správního řádu. Lhůta pro vydání rozhodnutí má pouze pořádkový charakter; důsledkem jejího uplynutí může být uplatnění některého z opatření proti nečinnosti (§ 80 správního řádu).

Náklady řízení (§ 95)

Správní orgán uloží obviněnému, který byl uznán vinným, povinnost nahradit náklady řízení **paušální částkou**. Po zrušení vyhlášky č. 231/1996 Sb. se bude **vyhláška č. 520/2005 Sb.** vztahovat na řízení o všech přestupcích. **Paušální částku nákladů řízení nelze uložit v příkazním řízení, pokud je příkaz vydáván jako první úkon v řízení.** Uloženou paušální částku lze na požádání podle § 79 odst. 5 správního řádu **snížit**. Upravuje se rovněž vrácení zaplacených nákladů řízení v případě, že rozhodnutí bude zrušeno v soudním řízení a zanikne tak důvod pro uložení těchto nákladů.

Nově se zavádí **právo poškozeného na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s úspěšným uplatněním nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení od obviněného**. Pokud správní orgán přizná poškozenému náhradu škody nebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení v rozsahu uplatněného nároku, bude obviněný povinen uhradit poškozenému všechny účelně vynaložené náklady spojené s tímto nárokem, v případě částečného úspěchu poškozeného pouze jejich poměrnou část. Nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů **musí uplatnit poškozený včetně vyčíslení těchto nákladů**.

Odvolací řízení (§ 96 až 98)

Odvolání má v řízení o přestupku **vždy odkladný účinek, který nelze vyloučit**. V řízení o přestupku **odvolací správní orgán přezkoumá napadené rozhodnutí v plném rozsahu**, tedy přezkoumá nejen zákonnost rozhodnutí, ale též jeho správnost, a to bez ohledu na rozsah námitek uvedených v odvolání. Podle zákona č. 250/2016 Sb. mohou podat odvolání proti výslednému rozhodnutí:

- a) **obviněný v plném rozsahu**; v případě mladistvého obviněného může podat odvolání **zákonný zástupce a opatrovník mladistvého obviněného a orgán sociálně-právní ochrany dětí**, avšak pouze ve prospěch mladistvého obviněného a pouze proti výroku o vině, o správním trestu, o ochranném opatření a o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení,
- b) **poškozený** proti výroku o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení a výroku o nákladech spojených s uplatněním nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení,
- c) **vlastník věci** proti výroku o zabránění věci nebo náhradní hodnoty.

Adhezní řízení (§ 89)

V rámci řízení o přestupku lze rozhodovat též o náhradě škody a nově též o vydání bezdůvodného obohacení.

škoda = újma na jmění (majetková újma)

bezdůvodné obohacení = obohacení na úkor jiného bez spravedlivého důvodu (blíže viz § 2991 a násl. občanského zákoníku)

Poškozeným se pro účely zákona č. 250/2016 Sb. rozumí osoba, které byla způsobena škoda nebo na jejíž úkor se obviněný spácháním přestupku obohatil a která svůj nárok v řízení o přestupku uplatnila. Poškozeným (a tedy účastníkem řízení) se osoba stává **uplatněním svého nároku**, a to nejpozději při prvním ústním jednání nebo v jiné lhůtě, kterou jí správní orgán určí (nekoná-li se ústní jednání). Poškozeným se stává osoba **zahájením řízení, pokud již svůj nárok uplatnila** v předcházejícím trestním řízení o totožném skutku. Správní orgán má **povinnost vyrozumívát o zahájení řízení o přestupku a o nařízeném ústním jednání** jemu známé osoby, kterým byla spácháním projednávaného přestupku způsobena škoda nebo na jejíž úkor se obviněný spácháním přestupku obohatil (v případě, že by vyrozumění bylo spojeno s neúměrnými obtížemi nebo náklady, doručí jej správní orgán veřejnou vyhláškou). Pokud již o náhradě škody nebo vydání bezdůvodného obohacení bylo rozhodnuto v jiném řízení, nebo takové řízení probíhá, správní orgán osobu **vyrozumí o nemožnosti rozhodovat o této otázce**. O výsledku řízení o přestupku takovou osobu informuje, pokud řízení, v němž se rozhoduje o náhradě škody nebo vydání bezdůvodného obohacení, stále probíhá. Správní orgán působí na obviněného, aby dobrovolně nahradil škodu nebo vydal bezdůvodné obohacení poškozenému. Obviněný může s poškozeným uzavřít rovněž, dohodu o narovnání – řízení v takovém případě končí právní mocí rozhodnutí, správního orgánu o schválení dohody o narovnání.

Druhy správních trestů (§ 35, 45 až 50)

A. Napomenutí (§ 45)

Napomenutí lze uložit **za jakýkoliv přestupek**, není-li to zákonem výslovně vyloučeno. Napomenutí je správním trestem, který lze **uložit pouze v rozhodnutí o přestupku**, tj. v rozhodnutí splňujícím náležitosti podle § 93 zákona o odpovědnosti za přestupky, či příkazem na místě.

B. Pokuta (§ 46)

Pokutu lze uložit pouze za přestupek, u něhož tak stanoví zvláštní zákon; **nestanoví-li zvláštní zákon výši pokuty, lze uložit pokutu ve výši nepřesahující 1 000 Kč**. Pokuta je **splatná do 30 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o přestupku nabylo právní moci**, pokud správní orgán nebo zvláštní zákon nestanoví lhůtu jinou.

C. Zákaz činnosti (§ 47)

Zákaz činnosti lze uložit **pouze za přestupek, u něhož tak stanoví zvláštní zákon**; nestanoví-li zvláštní zákon délku zákazu činnosti, lze jej uložit **nejdéle na 3 roky**. Zakázat lze **pouze činnost, ke které je třeba veřejnoprávního oprávnění** nebo kterou pachatel **vykonává v pracovním nebo jiném obdobném poměru**; nelze však zakázat činnost, jejíž výkon zákon ukládá. Zakázat lze pouze takovou činnost, **v souvislosti s níž se pachatel dopustil přestupku**.

D. Propadnutí věci nebo náhradní hodnoty (§ 48 a 49)

Propadnutí věci lze uložit **za jakýkoliv přestupek**, není-li to zákonem výslovně vyloučeno. V některých zákonech může být uložení tohoto správního trestu obligatorní, např. půjde-li o přestupek spáchaný držením zakázaných zbraní. Předmětem propadnutí věci může být **pouze věc náležející pachateli**. Propadnutí věci **nelze uložit, je-li hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze přestupku**.

E. Zveřejnění rozhodnutí o přestupku (§ 50)

Jedná se o **nově zakotvený druh správního trestu, který však lze uložit pouze tehdy, stanoví-li tak zákon**.

Zvláštní ustanovení o mladistvých (§ 55 až 59)

Mladistvý = ten, kdo v době spáchání přestupku dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku. Při rozhodování o přestupku mladistvého se vedle obecných kritérií pro ukládání správních trestů **zohlední zvláštní kritéria pro ukládání správních trestů vztahující se k jeho osobnosti a osobním poměrům tak, aby jeho další vývoj byl co nejméně ohrožen**.

Dále jsou upravena omezení ve vztahu k některým druhům správních trestů:

- a) **horní hranice sazby pokuty se snižuje na polovinu**, přičemž nesmí přesahovat částku 5 000 Kč; toto omezení se neuplatní, je-li mladistvý podnikající fyzickou osobu,
- b) **zákaz činnosti lze uložit jen na dobu 1 roku**, přičemž výkon tohoto správního trestu **nesmí bránit přípravě mladistvého na jeho povolání**. Zákon rovněž umožňuje **upustit od uložení správního trestu mladistvému, jestliže lze důvodně očekávat, že uložení omezujícího opatření zajistí jeho nápravu lépe než správní trest**. Přitom správní orgán přihlíží zejména k povaze spáchaného přestupku a k dosavadnímu způsobu života mladistvého. Je-li mladistvý podnikající fyzickou osobou odpovídá za přestupek spáchaný v souvislosti s jeho podnikatelskou činností jako podnikající fyzická osoba, tedy objektivně s možností liberace.

V řízení o přestupku mladistvého má **vybraná procesní práva také zákonný zástupce, případně opatrovník mladistvého a orgán sociálně-právní ochrany dětí**. Je-li vedeno přestupkové řízení proti mladistvému, který v době projednávání přestupku dovršil 18 let, není namíště aplikace procesních záruk mladistvého obviněného (tj. vyrozumění zákonných zástupců a orgánu sociálně-právní ochrany dětí). Při ukládání správních trestů podle zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich se však bude i nadále postupovat podle ustanovení o mladistvém.